

SIX DEMOCRITEAN EMENDATIONS

(1) Test. XIV Luria¹ = 68 B 299 Diels-Kranz. Clement, *Strom.* 1. 69. 4 Stählin: Δημόκριτος γὰρ (δὲ Marcovich) τοὺς Βαβυλωνίους λόγους † ἠθικούς † πεποιήται· λέγεται γὰρ τὴν Ἀκικάρου στήλην ἐρμη-νευθεῖσαν τοῖς ἰδίοις συντάξει συγγράμμασι.

ἠθικούς: ἰδίους Cobet: οἰκίους Diels: ἠθικούς <ιδίους> Luria (actually, so already Rudolf Swend). Read: ἰδικούς for the transmitted ἠθικούς. Clement uses ἰδικός three times, and the word was common enough in Patristic literature (cf. G. W. H. Lampe, *A Patristic Greek Lexicon*, s. v.).

(2) Fr. 291 Luria = 67 A 10 DK. Hippolytus, *Refutatio* 1. 12 Wendland: Κόσμους δὲ <ὡδε Usener> γίνεσθαι (Roepert: γενέσθαι codd., Luria) λέγει (sc. Leucippus): ὅταν εἰς μέγα κενόν (Roepert: μετὰκοινων codd.) ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀθροισθῆι πολλὰ σώματα καὶ συρρυθῆι, προσκρούοντα ἀλλήλοις συμπλέκεσθαι τὰ ὁμοιοσχήμονα καὶ παραπλήσια τὰς μορφάς, καὶ περιπλεχθέντων ἄστρα (Diels: εἰς ἕτερα codd.) γίνεσθαι.

Luria was not happy with Diels' emendation while printing the following text: καὶ περιπλεχθέντων εἰς ἕτερα <μετακοσμηθῆναι καὶ ἕτερα> γίνεσθαι. However, Luria's supplement does not explain how the atoms come to form a whole world-order or cosmos. Consequently, I think that Diels' emendation needs only to be improved by reading as follows: καὶ περιπλεχθέντων <αὐτῶν κατ' αὐξ>ησιν ἀστέρας γίνεσθαι. Cf. Diogenes Laërtius 9. 30: τοὺς τε κόσμους γίνεσθαι σωμάτων εἰς τὸ κενόν ἐμπιπτόντων καὶ ἀλλήλοις περιπλεκομένων, ἐκ τε τῆς κινήσεως κατὰ τὴν αὐξήσιν αὐτῶν γίνεσθαι τῶν ἀστέρων φύσιν.

The same palaeographical error we find in Theophrastus, *Metaphysics* 15, p. 7 a 22 Ross-Fobes: πλὴν εἰ συμβαίνει τῆι τῶν ἀστέρων (Usener: ἐτέρων codd.) τάξει καὶ μεταβολῆι μορφάς τε παντοίας καὶ ποικίλας γίνεσθαι τῶν περὶ τὸν ἀέρα καὶ τὴν γῆν· ὧν δὴ μέγιστόν τινες παράδειγμα ποιοῦνται τὰ περὶ τὰς ὥρας τὰς ἐτησίους, ἐν αἷς καὶ ζώων καὶ φυτῶν καὶ καρπῶν γενέσεις, οἷον γεννῶντος τοῦ ἡλίου.

(3) Fr. 369 Luria = 68 A 135 DK. Theophrastus, *De sensibus* 62 Diels: Παραπλησίως δὲ καὶ περὶ σκληροῦ καὶ μαλακοῦ· σκληρὸν μὲν γὰρ εἶναι τὸ πυκνόν, μαλακὸν δὲ τὸ μακρόν, καὶ τὸ μᾶλλον δὲ καὶ ἥττον καὶ † μάλιστα † κατὰ λόγον.

¹ DEMOCRITEA: collegit, emendavit, interpretatus est Salomo Luria. Leninopoli, 1970. Pp. 664, 4°. (Akademija nauk SSSR: Institut istorii).

και μάλιστα: και τὰ λοιπὰ Diels: καθορίζει» μάλιστα Luria. Read: και τὸ μᾶλλον δὲ και ἥττον και μάλιστα <και ἥμιστα οὕτως> κατὰ λόγον. — οὕτως (i.e. σκληρὸν και μαλακὸν) and κατὰ λόγον = 'in like fashion'. και ἥμιστα was suggested by Burchard long ago, only to be forgotten.

(4) Fr. 437 Luria = A 115 DK. Aëtius 4. 10. 5 Diels: Δημόκριτος πλείους μὲν εἶναι τὰς αἰσθήσεις τῶν αἰσθητῶν, τῶι δὲ μὴ ἀναλογίζεσθαι τὰ αἰσθητὰ τῶι πλήθει λανθάνειν.

τῶι πλήθει: τῶι πάθει Luria ('the disposition of the sense-organ'). Read: τῶι δὲ μὴ ἀναλογίζεσθαι <ταῖς αἰσθήσεσσι> τὰ αἰσθητὰ τῶι πλήθει λανθάνειν (sc. ἡμᾶς τὰ αἰσθητὰ), 'that is why the objects of perception escape our knowledge'.

(5) Fr. 514 Luria = A 139 DK. Pseudo-Galen, *Hist. philos.* 123 Diels: Δημόκριτος γεγενημένα εἶναι τὰ ζῶια συστάσει † εἰδεεναστρον † πρῶτον τοῦ ὑγροῦ ζωιογονοῦντος.

εἰδεεναστρον: εἰδέων ἀνάρθρων Diels conl. Empedocl. A 72; B 57 ss.: εἶδει ἐνδεοστέρων Luria. Luria's emendation creates an unlikely Greek (συστάσει εἶδει). Read instead: συστάσει οἰδέων ('swellings, pustules'), <τῶν> ἄστρον πρῶτον <και> τοῦ ὑγροῦ ζωιογονοῦντων, and cf. Diodorus 1. 7. 3—4 (B 5. 1 DK): ἔπειτα διὰ τὴν θερμασίαν ἀναζυμουμένης τῆς ἐπιφανεῖας συνοιδῆσαι τινα τῶν ὑγρῶν κατὰ πολλοὺς τόπους, και γενέσθαι περὶ αὐτὰ σηπεδόνας ὑμέσι λεπτοῖς περιεχομένας . . .

(4) ζωιογονοῦμένων δὲ τῶν ὑγρῶν διὰ τῆς θερμασίας τὸν εἰρημένον τρόπον τὰς μὲν νύκτας λαμβάνειν αὐτίκα τὴν τροφήν ἐκ τῆς πιπτούσης ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὀμίχλης, τὰς δ' ἡμέρας ὑπὸ τοῦ καύματος στερεοῦσθαι . . . ; and Hermippus, *De astrol.* 2. 1. 6 Kroll-Viereck (B. 5. 2 DK): φύονται δὴ πρῶτον οὕτω δένδρα τε και φυτὰ και τινες ὑμένες εὐκίστες πομφόλυξιν, αἱ δὲ μεθ' ἡμέραν μὲν ὑπὸ τοῦ ἡλίου διαθερμαίνόμεναι, νύκτωρ δὲ ὑπὸ τῆς σελήνης και τῶν ἄλλων ἀστέρων περιθαλπόμεναι, χρόνῳ διαπραγεῖσθαι τὰ ζῶια ἀπέτεκον.

(6) Fr. 771 = B 243 DK. Stob. *Anth.* 3. 29. 88: Τῆς ἡσυχίης πάντες οἱ πόνοι ἡδίονες, ὅταν ὦν εἴνεκεν πονέουσι τυγχάνωσιν ἢ εἰδέωσι κύρσοντες. ἐν δὲ ἄκος τῆι (codd., Luria: ἐν δὲ ἐκάστη Diels) ἀποτυχίηι τὸ πᾶν (codd., Luria: τὸ πονεῖν Mullach, agn. Diels) ὁμοίως ἀνηγρὸν και ταλαίπωρον <ἐνθυμέσθαι add. Luria>.

Luria translates his text as follows: „The only remedy in failure is to know that everything is both unpleasant and painful“. I think he is right in dismissing Diels' text as palaeographically unlikely and weak in sense („Bei jedem Mißlingen aber ist die Mühe in gleicher Weise lästig und peinvoll“). But Luria's own text and translation is no better, since it leaves the problem of the article in τὸ πᾶν without solution. Consequently, read: ἐν δὲ ἄκος τῆι ἀποτυχίηι: τοκλμᾶν > πᾶν ὁμοίως ἀνηγρὸν και ταλαίπωρον, „to endure in like manner every hardship and distress“. Cf. Theognis 591 τοκλμᾶν χρῆ τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν; 555; 1178 α.